

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI

FILOZOFIJA

DRŽAVNA MATURA

šk. god. 2025./2026.

FIL.66.HR.R.K1.28

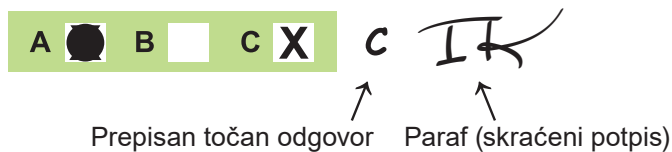

65209

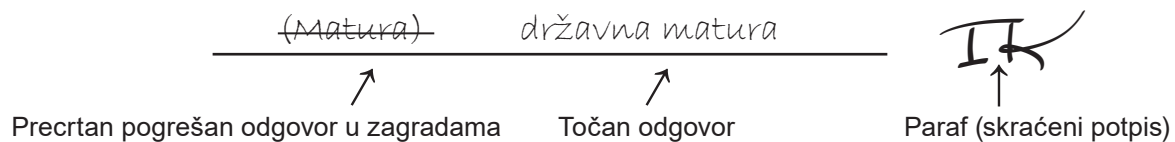
Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici i na listu za čistopis:

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

FILOZOFIJA

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

F
I
L
1

List za odgovore

D-S066

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	B	C	D	E	F		
1.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
12.	A	B	C	D	E	F		
1.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
3.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Šifra ocjenjivača: _____

FIL.66.HR.R.L1.02

65210

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

F I L 1

13.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐				
14.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐				
15.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐				
16.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐				
17.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐				
18.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	NO	☐				
19.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐
20.	Popunjava ocjenjivač	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐	NO	☐

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

FILOZOFIJA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **1**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

F
I
L
2

PRAZAN LIST ☐

D-S066

1.

Primjerena
upotreba
pojmov

Pojam 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 6	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

2.

Argumentacija

Problem 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

3.

Primjerenost
primjera
i navoda

0 ☐ 1 ☐ 2 ☐

4.

Kompozicija

1. Postavljanje problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
2. Razrada problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
3. Zaključak	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

Šifra ocjenjivača: _____

FIL.66.HR.R.E2.01

65211

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

FIL2

PRITISNUTI OVDJE I OTRGNUTI!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

FILOZOFIJA

Zadatak esejskoga tipa OCJENJIVAČ **2**

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Identifikacijska naljepnica
PAŽLJIVO NALIJEPI!

F
I
L
2

PRAZAN LIST ☐

D-S066

1.

Primjerena
upotreba
pojmov

Pojam 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Pojam 6	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

2.

Argumentacija

Problem 1	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 2	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 3	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 4	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
Problem 5	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

3.

Primjerenost
primjera
i navoda

0	☐	1	☐	2	☐
---	--------------------------	---	--------------------------	---	--------------------------

4.

Kompozicija

1. Postavljanje problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
2. Razrada problema	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐
3. Zaključak	0	☐	1	☐	2	☐	3	☐

Šifra ocjenjivača: _____

FIL.66.HR.R.F2.01

65212

NE FOTOKOPIRATI
OBRAZAC SE ČITA OPTIČKI

NE PISATI PREKO
POLJA ZA ODGOVORE

Označavati ovako: **X**

FIL2

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Ispit traje **150** minuta.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Esej napišite slijedeći priloženu uputu i smjernice za pisanje eseja.

Esej obvezno napišite na list za čistopis u ovoj ispitnoj knjižici.

Pišite čitko. Esej će se bodovati s nula (0) bodova ako je nečitko napisan.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazani su način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti paraf (isključivo skraćeni potpis, a ne puno ime i prezime).

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kad riješite zadatke, provjerite odgovore.

Provjerite jeste li nalijepili identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 22 stranice, od toga 3 prazne.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadatcima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Koji od navedenih pojmovnih parova pripada metafizičkomu predmetnom području?

- A. istina i privid
- B. lijepo i ružno
- C. kretanje i mirovanje
- D. ispravno i neispravno

(1 bod)

2. Kako se naziva metafizičko stajalište prema kojemu je svijet uređena cjelina u kojoj svako biće ima određenu svrhu?

- A. kauzalitet
- B. teleologija
- C. materijalizam
- D. mehanicizam

(1 bod)

3. Koji pojam u Kantovoj spoznajnoj teoriji označava uvjete mogućnosti spoznaje što prethode iskustvu i ne ovise o iskustvu?

- A. *a priori*
- B. empirija
- C. *a posteriori*
- D. kontingencija

(1 bod)

4. Prema kojemu su od navedenih filozofskih stajališta osjetila i razum podjednako važni izvori spoznaje?

- A. prema kriticismu
- B. prema empirizmu
- C. prema senzualizmu
- D. prema racionalizmu

(1 bod)

5. Kako se naziva stečena i trajna karakterna osobina čovjeka koja omogućuje moralno odgovorno i ispravno djelovanje?

- A. volja
- B. vrlina
- C. narav
- D. žudnja

(1 bod)

6. Pozorno pročitajte iskaz.

Moralni sudovi po svojoj naravi ne sadrže istinitosne vrijednosti.

Kojemu području etičkoga prosuđivanja pripada navedeni iskaz?

- A. bioetičkomu
- B. metaetičkomu
- C. normativnomu
- D. deskriptivnomu

(1 bod)

7. Kako se naziva normativna etička teorija prema kojoj se ispravnost moralnih postupaka vrednuje prema korisnosti učinaka?

- A. etika vrlina
- B. etika ljubavi
- C. deontološka etika
- D. utilitaristička etika

(1 bod)

Filozofija

8. Koji je od navedenih filozofa tvrdio da se svaki pojedinac rađa s prirodnim pravima na život, slobodu i privatno vlasništvo?

- A. Immanuel Kant
- B. Jean J. Rousseau
- C. John Locke
- D. Thomas Hobbes

(1 bod)

9. Kako se naziva filozofsko-političko učenje prema kojemu su tradicionalne vrijednosti jamac stabilnosti društva te se zbog toga odbacuju nagle i radikalne promjene?

- A. anarhizam
- B. komunizam
- C. socijalizam
- D. konzervativizam

(1 bod)

10. Pozorno pročitajte iskaz.

Većina građana neke države razborito prosuđuje da je djelovanje njihove političke vlasti moralno opravdano jer pravedno uređuje načela društvene suradnje.

Koji je pojam iz filozofije politike sadržan u navedenom iskazu?

- A. legalnost vlasti
- B. efikasnost vlasti
- C. legitimnost vlasti
- D. manipulativnost vlasti

(1 bod)

II. Zadatci povezivanja

U sljedećim zadatcima **svaki** sadržaj označen brojem povežite **samo s jednim** odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

11. Svakoga navedenog filozofa povežite sa stajalištem karakterističnim za njegovo filozofsko učenje.

1. Aristotel
2. Baruch de Spinoza
3. Demokrit
4. Jean-Paul Sartre

- A. deizam
- B. atomizam
- C. panteizam
- D. solipsizam
- E. hilemorfizam
- F. egzistencijalizam

(4 boda)

12. Svaki navedeni temeljni pojam filozofije politike povežite s odgovarajućim objašnjenjima.

1. feminizam
 2. anarhizam
 3. solidarnost
 4. kozmopolitizam
-
- A. spremnost na prihvaćanje i poštivanje prava osoba da javno iznose mišljenja s kojima se ne slažemo
 - B. skup društvenih, političkih i teorijskih pokreta i ideja koji promiču unapređenje političkih, ekonomskih i socijalnih prava i položaja žena s ciljem postizanja ravnopravnosti spolova
 - C. pripadnost i privrženost određenom narodu i domovini
 - D. uzajamna podrška među članovima zajednice koja se očituje u spremnosti da se pomogne drugima
 - E. pokret koji odbacuje sve oblike prisilne vlasti i hijerarhije te zagovara ukidanje države
 - F. svjetonazor prema kojemu su ljudi jednakopravni građani svijeta

(4 boda)

III. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).
Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.
Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

13. Koji pojam u filozofiji Georga W. F. Hegela označava nužnost postojanja i zbivanja svijeta u jedinstvu i borbi suprotnosti, a koji je ujedno i naziv za filozofsku metodu spoznavanja svijeta putem nadilaženja suprotstavljenih teza?

(1 bod)

14. Koji je ontološki problem u središtu srednjovjekovne rasprave o univerzalijama?

(1 bod)

15. Koji je filozof tvrdio da se uzročno-posljedična veza ne može racionalno dokazati nego se ljudsko iskustvo o uzročno-posljedičnoj povezanosti temelji na navici ili vremenskome slijedu?

(1 bod)

16. Koji epistemološki pojam označava istinito i opravdano vjerovanje, a koje nije nastalo slučajno?

(1 bod)

- 17.** Kako se naziva subjektivna moralna svijest kojom pojedinac propituje opravdanost i ispravnost svojega djelovanja?

(1 bod)

- 18.** Koji pojam u filozofiji politike označava posebnu privrženost vlastitoj zemlji, narodu, političkim institucijama i vrijednostima zajedničkoga života?

(1 bod)

IV. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećim zadacima odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovore upišite **samo** na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

- 19.** Ukratko objasnite, prema Aristotelovoj filozofiji, značenje pojmova: „etičke vrline”, „dijanoetičke vrline” i „eudajmonija ili blaženstvo”.

1. „etičke vrline”:

(1 bod)

2. „dijanoetičke vrline”:

(1 bod)

3. „eudajmonija ili blaženstvo”:

(1 bod)

20. Ukratko objasnite, prema filozofiji Jean-Paul Sartrea, značenje pojmova: „čovjek”, „egzistencija čovjeka” i „esencija čovjeka”.

1. „čovjek”:

(1 bod)

2. „egzistencija čovjeka”:

(1 bod)

3. „esencija čovjeka”:

(1 bod)

V. Zadatak esejskoga tipa

Pozorno pročitajte navedeni tekst. Prema ponuđenim smjernicama napišite esej s jasnom strukturom: uvodnim dijelom (postavljanjem teze ili hipoteze), središnjim dijelom (analizom i argumentacijom) i zaključkom (sintezom).

Tema eseja: **O odgoju**

(...) Čovjek može postati čovjekom samo kroz odgoj. On nije ništa drugo doli ono što odgoj čini od njega.

(...) Umijeće odgoja ili pedagogija mora stoga postati planska ako želi razviti ljudsku narav na takav način da ona postigne svoje određenje. Već odgojeni roditelji su primjer prema kojemu se djeca oblikuju, na koji se ugledaju.

(...) Princip umijeća odgoja koje bi posebno ljudi koji planiraju odgajanje trebali imati na umu jest taj da se djeca ne bi trebala odgajati za sadašnje nego za što je moguće bolje stanje ljudskog roda u budućnosti, (...).

Roditelji općenito odgajaju svoju djecu samo tako da se uklope u današnji svijet, makar on bio i iskvaren. No vi biste ih trebali bolje odgajati kako bi se time u budućnosti stvorilo bolje stanje.

(...) Dobar je odgoj upravo ono iz čega dolazi sve dobro na svijetu. Klice koje leže u ljudima samo se moraju razvijati sve više i više. Jer razloge za zlo ne nalazimo u ljudskoj naravi. Uzrok zla leži u tome što priroda nije podvedena pod pravila. U ljudima postoje samo zametci dobra.

(...) Ali stablo koje samo stoji u polju raste ukrivo i naširoko širi svoje grane; nasuprot tome, stablo koje stoji usred šume raste ravno jer je stisnuto drugim stablima te traži zrak i sunce ponad sebe.

(...) Samo nastojanjem osoba širokih sklonosti koje sudjeluju u univerzalnom dobru i sposobnih za ideju boljega budućeg stanja moguće je postupno približavanje ljudske naravi svojoj svrsi.

(...) Kada je riječ o odgoju, ljudi dakle moraju biti 1) disciplinirani. Disciplinirati znači nastojati spriječiti da životinjstvo naudi čovječnosti, ne samo pojedincu nego i čovjeku kao dijelu društva. Disciplina je dakle samo kroćenje divljine.

2) Čovjek se mora kultivirati. Kultura obuhvaća nastavu i poduku. Ona je stjecanje vještine. Kultura je posjedovanje sposobnosti koja je dovoljna za bilo koju svrhu (...).

3) Mora se paziti da čovjek bude i razborit, da se uklopi u ljudsko društvo, bude omiljen i utjecajan. To uključuje stanovitu vrstu kulture koja se naziva civiliziranje. Za to su potrebni manire, uljudnost i stanovita razboritost prema kojoj se svi ljudi mogu koristiti u svoje krajnje svrhe. Ono ovisi o promjenjivim ukusima svakog doba. (...)

4) Mora se paziti na moraliziranje. Čovjek ne samo da bi trebao biti vješt za svakovrsne svrhe nego bi također trebao razmišljati na način da bira samo dobre svrhe. Dobre svrhe su one koji nužno odobrava svaki čovjek; i koje također u isto vrijeme mogu biti svrhe svakog čovjeka.

(...) Odgoj u sebe uključuje skrb i obrazovanje. On je 1) negativan, disciplina koja samo sprječava pogreške. 2) pozitivan, poduka i vodstvo, te je u tom pogledu dio kulture.

(...) Odgoj je privatni ili javni. Potpuni javni odgoj je onaj koji kombinira oboje, i poduku i moralno obrazovanje. Njegova je svrha promicanje kvalitetnoga privatnog odgoja (...).

Privatni odgoj provode ili sami roditelji ili, (...) druge osobe koje su plaćene kao pripomoć (...).

(...) u kojoj bi mjeri privatni odgoj trebao imati prednost pred javnim ili javni u odnosu na privatni? Općenito, čini se ipak da je javni odgoj u prednosti u odnosu na kućni, ne samo s gledišta vještine nego i s obzirom na karakter građanina. Kućni odgoj ne samo da na vidjelo iznosi obiteljske pogreške, nego ih i uvećava. (...)

(...) Jedan od najvećih problema u odgoju jest taj kako se unutar zakonske prisile može spojiti pokornost sa sposobnošću služenja vlastitom slobodom. Jer prisila je nužna! Kako ću unatoč prisili kultivirati slobodu? Trebao bih naviknuti svojega učenika da otrpi prisilno ograničenje vlastite slobode, a u isto vrijeme bih ga trebao navesti da se dobro služi svojom slobodom.

(...) Pedagogija ili nauk o odgoju je ili tjelesna ili praktična. Tjelesni odgoj je ono što je čovjeku zajedničko sa životinjama, odnosno hranom. Praktični ili moralni jest onaj kroz koji se čovjek treba obrazovati kako bi mogao živjeti kao slobodno djelujuće biće. (...) To je odgoj za osobnost, odgoj slobodno djelujućeg bića koje samo sebe održava i pripada društvu kao njegov član, ali ima unutarnju vrijednost za samoga sebe.

(...) No sada ćemo dati i sustavni koncept cjelokupne svrhe odgoja i načina na koji se ona može postići.

1) Opća kultura duševnih moći. (...). Riječ je o vještini i usavršavanju, ne da bi se učenika naučilo nečemu posebnom, nego da se jačaju njegove duševne moći. Ona je

- a) ili tjelesna. Tu sve počiva na vježbi i disciplini, a da djeca ne smiju znati za maksime. Ona je pasivna za učenika jer se on mora pokoravati vodstvu drugoga. Drugi misle umjesto njega.
- b) ili moralna. Ona pak ne počiva na disciplini nego na maksimama. (...) Mora se pokazati da učenik može postupati dobro na temelju vlastitih maksima, a ne iz navike, da ne čini naprosto dobro, nego da ga čini zato što je dobro. (...) Moralna se kultura mora temeljiti na maksimama, a ne na disciplini. (...) Disciplina stvara samo navike, ali one se s godinama gube. Dijete treba naučiti djelovati prema maksimama čiju pravičnost i samo razumije.

2) Posebna kultura duševnih moći. Tu spada kultura spoznajne moći, osjetila, mašte, pamćenja, snage pozornosti i duhovitosti.

(...) Prvi napor u moralnom odgoju jest izgradnja karaktera. Karakter se sastoji u sposobnosti djelovanja prema maksimama. U početku su to školske maksime, a kasnije maksime čovječanstva. U početku se dijete pokorava zakonima. Maksime su također zakoni, ali subjektivni; proizlaze iz čovjekova vlastitog razuma. (...)

(...) Kako bismo kod djece izgradili moralni karakter (...) moramo ih učiti dužnostima koje moraju ispunjavati. Dužnosti koje dijete mora obavljati samo su obične dužnosti prema sebi i prema drugima: (...)

- a) Dužnosti prema samome sebi (...) se sastoje da čovjek ima u samome sebi stanovito dostojanstvo koje ga čini plemenitijim od svih stvorenja (...). Ali poričemo ljudsko dostojanstvo kada se primjerice odajemo piću, činimo neprirodne grijehe, prakticiramo sve vrste neumjerenosti itd. Sve to degradira ljude daleko ispod razine životinja.

Nadalje, ako se čovjek ponaša ulizivalački prema drugima, uvijek im komplimentira, da bi im se takvim nedostojnim ponašanjem dodvorio, onda je i to protivno ljudskom dostojanstvu. (...)

- b) Dužnosti prema drugima. Dijete se od vrlo rane dobi mora učiti da poštuje ljudska prava, da ima strahopoštovanje prema njima, te se mora posvetiti velika pažnja tome da ih i samo provodi u praksi.

(...) No je li čovjek po prirodi moralno dobar ili zao? Ni jedno ni drugo, jer on po prirodi uopće nije moralno biće; on će to postati tek kada se njegov um uzdigne do pojmova dužnosti i zakona. (...) Sve u odgoju počiva na tome da se posvuda utvrde pravi razlozi i da oni budu shvatljivi i prihvatljivi djeci. Ona moraju naučiti (...) da uvide unutarnji strah umjesto vanjskog straha od ljudi i Božjih kazni, da cijene sebe i svoje unutarnje dostojanstvo umjesto mišljenja ljudi, da preferiraju unutarnju vrijednost radnje i čina umjesto riječi i duševnih kretnji, razum umjesto osjećaja.

uređeno prema: Immanuel Kant, *O Pedagogiji*

Smjernice za pisanje

U eseju odredite pojmove:

- planski odgoj
- privatni i javni odgoj
- odgoj za slobodu
- cjelokupna svrha odgoja
- djelovanje prema maksimama
- ispunjavanje dužnosti prema sebi i drugima.

U eseju odgovorite na postavljena pitanja i zadatke:

1. Objasnite koja je svrha discipliniranja, kultiviranja, civiliziranja i moraliziranja ljudi prema Kantovu shvaćanju planskoga odgoja.
2. Objasnite zašto autor smatra da je javni ili društveni odgoj u prednosti pred privatnim ili kućnim i koje opasnosti vidi u obiteljskome odgoju.
3. Obrazložite zašto je sloboda važna u Kantovu shvaćanju odgoja te kako se ona usklađuje s nužnosti izvanjske prisile u odgojnome procesu.
4. Objasnite zašto se, prema autoru, moralnost ne može razviti kroz naviku i disciplinu, nego je prijeko potrebno da dijete razumije i prihvati moralna načela kao vlastite maksime.
5. Objasnite Kantovo razlikovanje između dužnosti prema sebi i dužnosti prema drugima u moralnome odgoju te zašto su obje važne za razvoj cjelovite moralne osobnosti djeteta.

Argumentaciju u eseju potkrijepite primjerima:

1. situacije u kojoj osobe nisu uskladile svoja načela ili maksime s dužnostima uma, nego su se prepustile subjektivnim prohtjevima ili hirovima
2. situacije u kojoj osobe čine nešto zato što smatraju da je to moralno ispravno, a ne zbog straha od kazne ili tuđega mišljenja.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Prazna stranica

Prazna stranica

Prazna stranica